

ХАҢЫАТ СУРУГУНАН

Чабылбан музейын
тутар туһунан

И. Д. Винокуров-Чабыл-
баны билбэт кини биһиги
оройуонмутугар баар буо-
лук дуо? Арааһа, кини
айымньыларын аахпатах,
ырмаларын ыллаабатах ки-
ни авыйах буолуо. Кини
суруйбут «Хайыһар» диэн
ырматын билбэт саас орто-
лоох саха кинитэ бүтүн
республикада да ахсааннаах
буолуо.

Чабылбан — Илья До-
рофеевич Винокуров 1914
сыллаахха от ыйын 14 кү-
нүгэр Нам улуутугар Куна-
бан Ыал нэһилиэгэр Куон-
та Кириэскэ төрөөбүтэ. Ки-
ни 1932 сыллаахха Якут-
скайдаагы педагогической
техникуму бүтэрэн баран,
онно саха тылын уонна ли-
тературатын преподавате-
линэн үлэлээбитэ. Онтон
төрөөбүт дойдутугар Намга
кэлэн райсовека үөрэх са-
лаатын инспекторынан, кэ-
лин Якутскайдаагы кинигэ
издательствотугар, радио-
нан биэрий комитетыгар ли-
тературнай-художественнай
салаага үлэлээбитэ. 1944—
1945 с.с. Москвада саха
опернай музыкальнай ре-
пертуарын бэлэмниир айар
биригээдэвэ активнайдык
үлэлээбитэ.

Чабылбан хоһоону суру-
йуунан дьарыктаныта
1931 сыллаахтан саалам-
мыта. Кини хоһооннорун
бастакы хомуруунууга 55
сыл анараа өттүгэр 1933
сыллаахха туспа кинигэ
буолан тахсыбыта.

Кини айар талаана, но-
руокка киэҥник биллиитэ
Аба дойду сэриитин кэми-
гэр буолбута. Онно совет-
скай дьон сэриигэ уонна
тыылга геройдуу охсуһуу-
ларын, үлэлэрин өрө күү-
рүүлээхтик туойбута.

Сэрии кэниннээҕи сыл-
ларга дьон айар үлэлэрин
эйэ, добордоһуу темалары-
гар, төрөөбүт ийэ дойдутун
айылбатын, кэрэтин ойуу-
лаан суруйара.

Итини таһынан кини
нуучча уонна атын улуу
суруйааччылар Пушкин,
Лермонтов, Некрасов, Гете,
Коста Хетагуров, Маяков-
ский, Джамбул уо.д.а. айым-
ньыларын сахалыы тыл-
баастаабыта. Барыта кини
айымньылара сахалыы ты-
лынан 11, иккитэ нуучча-
лы тылынан тахсыбыта.

Онон биһиги биир дойду-
лаахпыт И. Д. Винокуров-
Чабылбан саха уонна нууч-
ча норуотугар киэҥник
биллибит улахан, бөдөн су-
руйааччы, ССРС суруйаач-
чыларын союһун чилиэнэ.
Кини аатын үйэтитэн төрөө-
бүт уонна олорбут дьиэти-
гэр музей онорор туһунан
бастакы кэпсэтиилэр өсөө
1964 сыллаахха, кэлин
1974 уонна 1986—1987
сылларга буолуталаабытта-
ра.

Ол кэпсэтин тылтан дыа-
лаба кириитэ быйыл бы-
лаарыллыах курдук буол-
ла. Ити тынан баран бил-
гий Нам селотугар И. Ча-

былбан уулуссатыгар турар
бэйэтин төрөөбүт, олорбут
уонна үлэлээбит дьиэтэ на-
һаа эртэрбит, эмэхсийбит,
көтүрөри уйбат буолбут.

Онон история, культура
уонна искусство памятник-
тарын харыстыыр общес-
тво совета ити дьыа кээмэ-
йинэн урукку салбааһын
сахатын дьиэтин холбоон
бэйэтин курдук Чабылбан
аатынан музейы оройуон-
наагы культура дьиэтин ол-
буоругар билигин баар ко-
тельной онугар быйыл
1988 сылга тутарга бы-
һаарда. Сметата, докумуо-
на, былаана оноруллуна.
Тутууну сүһүбүнэн РСУ
специалистара салайыахта-
ра, ол эрэри үлэтэ общес-
твенность күүһүнэн, эдэр
ыччат кыттытынан ба-
рыахтаах.

Бу музейга И. Д. Вино-
куров-Чабылбан тыыннаа-
бар олорбут-үлэлээбит хо-
һун көстүүтэ оноруллуова
уонна айымньыларын көр-
дөрөр стендэ туруоба.

Маны сэргэ бу музейга
биһиги биир дойдулаах су-
руйааччыларбыт Таллан Бү-
рэ — Ефрем Степанович
Сивцевкэ аналлаах хос,
олонхоһуттарбыт Прокопий
Прокопьевич Ядрихинский
— Бэдьээлэ, Егор Гераси-
мович Охлопков, поэт Ры-
кунов Николай Михайлович
айымньыларын көрдөрөр
аналлаах стендэлэр баар
буолуохтара. Сахатын дьиэ-
тигэр билигин эдэр автор-
дарбыт — «Отуу уотун»
чилиэннэрин айымньыла-
ра көстүүхтээхтэр.

Миэстэ тахсар буоллабы-
на оройуон биллиидээх ком-
позитордарыгар, художник-
тарыгар уонна да атын
культура деятеллэригэр
аналлаах стендэлэри да ту-
руортуур куһабана суох
буолуох этэ. Уонна ити са-
хатын дьиэтигэр «Отуу
уота», «Тулук хаара» ме-
лодистар болохторо көрсөр
миэстэлэрэ баар буолуон
наада.

Өскөтө бу барыта ситэн-
хотон үлэвэ киридэбинэ,
оройуон культурнай сай-
дытын чабылхайдык көр-
дөрөр эмнэ биир киэн тут-
тар миэстэбитинэн буолуо-
ва.

Итинэн сибээстээн оро-
йуон бары общественной
тэрилтэлэрэ, нэһилиэнньэ-
тэ бу музей оноруутугар
активнай кыттыһыны ылар-
гытыгар ыгырабыт. Онуо-
ха бастакынан, музей ту-
туутугар ытыллар субю-
туннуктарга кыттаргыты-
гар, иккиһинэн, музей экс-
понаттарын а. э. бу дьон-
норго сыһыаннаах фотогра-
фиялары, маллары, таһас-
тары, иһиттэри о.д.а. булан
тиксэрэргитигэр.

Т. ЗАМЯТИН.

оройуоннаагы музей
советын, оройуоннаагы
культура уонна истории
памятниктарын харыс-
тыыр общество чилиэнэ.